

ת"פ 4229/10/16 - מדינת ישראל נגד משה מצליח

בית דין אזורי לעבודה בחיפה
ת"פ 4229-10-16 מדינת ישראל נ' מצליח

בפני
בעניין: כבוד השופטת דניה דרורי
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

משה מצליח

הנאשם

גזר דין

1. במסגרת הכרעת דין מיום 30.4.19 הורשע הנאשם, לאחר שנשמעו ראיות, בהעסקת שלושה עובדים זרים מבלי שהסדיר עבורם ביטוח רפואי, עבירה על סעיפים 1ד ו- 2(ב)(3) לחוק עובדים זרים התשנ"א - 1991 (להלן - **חוק עובדים זרים** או **החוק**).

כתב האישום הוגש בעקבות בקשת הנאשם להישפט.

2. הנאשם בעל עסק (עוסק מורשה) בשם מצליח משאבי אנוש - יעוץ לכוח אדם והשמת עובדים. בין הנאשם לבין גיא סלמאן איסוף ומיחזור נחתם הסכם (להלן - **חוזה ההתקשרות**) להעסקת עובדים באמצעות הנאשם.

ביום 14.4.15, בסמוך לשעה 12:00, במהלך פעילות יזומה של מפקחים מטעם רשות האוכלוסין וההגירה בעסק שפרטיו כאמור בכתב האישום הוא "גיא סלאמה איסוף ומיחזור", ברחוב שלמה בן יוסף 36 בקרית אתא, אותרו 3 עובדים זרים העוסקים במיין ומחזור מתכת (להלן - **מועד הביקורת**).

פרטי העובדים על-פי כתב האישום הם :

HAILE MERHAY ZERU, אזרח אריתריאה, דרכון 097720C08;

TOLDEBERHA GEBREMEDHIN, אזרח אריתריאה, דרכון 4628/1007840;

GWATOM TKALE, אזרחות- אריתריאה, דרכון 4628/1093280;

(להלן - **העובדים** או **העובדים הזרים**);

עמוד 1

העובדים לא היו במועדים הרלוונטיים לכתב האישום אזרחי ישראל או תושבים בה. העובדים החזיקו באשרה מסוג משוחרר בתנאים בתוקף (מא/13).

הנאשם העסיק את העובדים מבלי שהסדיר להם ביטוח רפואי על חשבונו במשך תקופת עבודתו אצלו כנדרש על פי דין.

טיעוני הצדדים בעניין העונש

ביום 11.7.19 טענו הצדדים לעונש.

3. בטיעוניה עמדה המאשימה על כך שכתב האישום הוגש בעקבות בקשת הנאשם להישפט (בקשה מיום 26.10.15, מ/15), על כך שכתב האישום הוגש בחודש 10/16, ללא שיהוי, וכן על כך שהתמשכות ההליכים בעניינו של הנאשם נבעה מעצם טבעו של ניהול הליך פלילי, ולא בשל התנהלות המאשימה.

המאשימה טענה שיש לזקוף לחובת הנאשם את ניהול ההליך בכך שלא הודה בעובדות ובאשמה בהזדמנות הראשונה ולא חסך בזמן השיפוט, ובעניין זה הפנתה המאשימה להע"ז (אזורי ת"א) 44053-04-15 **מדינת ישראל נ' גלזבנר ואח'** (18.10.18).

המאשימה ציינה שהעסקת העובדים מהווה אירוע אחד (סעיף 40 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, להלן - **חוק העונשין**). אשר לערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, עמדה המאשימה על הפסיקה לפיה הדרך הראויה להבטיח את זכויותיו הבסיסיות של העובד הזר הוא באמצעות קביעת נורמות העסקה מחייבות ויצירת מערך של פיקוח ואכיפה של הוראות החוק. לעניין חומרת העבירה של העסקה ללא ביטוח רפואי, הפנתה המאשימה לע"פ (ארצי) 27/07 **מדינת ישראל - טסה יבוא ושיווק עץ בע"מ** (17.7.08) ולע"פ (ארצי) 21578-01-15 **מדינת ישראל - יוסף אפנר** (21.2.17).

אשר למתחם הענישה, ביקשה המאשימה לקבוע מתחם ענישה שנע בין 10,000 ₪ ל- 25,000 ₪ לכל עובד. המאשימה ציינה כי הקנס המנהלי שהוטל על הנאשם כאמור בהודעת הקנס והקבוע בצד העבירה עומד על סך 5,000 ₪ לכל עובד, ומשהקנס לא שולם במועד הוא צובר תוספת פיגורים על-פי חוק. הקנס נכון ליום 28.2.2016 עמד על 22,500 ₪ ובהתאם לחוק הוא ממשיך לשאת תוספת פיגורים של 5% מדי 180 יום. לעמדת המאשימה יש להטיל על הנאשם קנס בסך 15,000 ₪ ביחס לכל עובד. בנוסף, עתרה המאשימה כי הנאשם יחתום על התחייבות כספית בהתאם לסעיף 72 לחוק העונשין בגובה 116,800 ₪ - הוא הקנס המרבי שניתן להטיל בגין העבירה בה הורשע.

4. בטיעונו לעונש הפנה הנאשם לכך שמחדלו באי-הסדרת ביטוח רפואי לעובדים נעוץ בהתנהלות המעסיק בפועל, גיא סלמאן. הנאשם טען שיש להתחשב בכך שמדובר בשלושה עובדים שהועסקו זמן קצר בלבד, בין חמישה ימים לחודש בסך הכל, נסיבות המצדיקות לדעת הנאשם אזהרה בלבד.

לעניין מתחם הענישה, הפנה הנאשם לגזר הדין בהע"ז (אזורי חי') 8326-01-15 **מדינת ישראל נ' אבו פדאלי** (29.5.16) (להלן - **עניין פדאלי**), שם נקבע שטווח הענישה המקסימלי עומד על 30% מהקנס המקסימלי הקבוע לצד העבירה בה הורשע הנאשם, כשבאותו עניין הושת על הנאשם קנס בסך 10,000 ₪ בגין העסקת חמישה עובדים זרים.

אשר לנסיבותיו האישיות של הנאשם, נטען כי מדובר באסיר משוחרר המתפרנס בדוחק מקצבת הבטחת הכנסה מטעם המל"ל בסך כ- 2,000 ₪. הנאשם הוא בן 62, מובטל, ובעל סיכויים קלושים להשתלב בשוק העבודה, בין השאר בשל מגבלות רפואיות. הנאשם הוא אב חד הורי לשלושה ילדים קטינים שאמם נפטרה ממחלת הסרטן לפני 6 שנים. לאור נסיבותיו האישיות של הנאשם עתר הנאשם שיושת עליו הקנס המינימלי הקבוע לצד העבירה, שישולם בתשלומים חודשיים שלא יעלו על 500 ₪.

דין והכרעה

5. כאמור, הנאשם הורשע בעבירה של אי-הסדרת ביטוח רפואי לשלושה עובדים זרים אותם העסיק. בבוא בית הדין לגזור את עונשו, עליו לפעול בהתאם להוראות תיקון 113 לחוק העונשין, כפי שסוכמו בע"פ 8641/12 **מוחמד סעד נ' מדינת ישראל** (5.8.13):

"בשלב הראשון - המקדמי, נדרש בית המשפט לבדוק האם הנאשם שלפניו הורשע בכמה עבירות, להבדיל מהרשעה בעבירה יחידה. במידה ומדובר בכמה עבירות, על בית המשפט לקבוע האם הן מהוות אירוע אחד או כמה אירועים נפרדים. אם מדובר באירוע אחד, ימשיך בית המשפט 'כרגיל', אל שני השלבים הבאים (קרי, יקבע מתחם ענישה לאירוע כולו ויגזור עונש כולל לכל העבירות הקשורות לאותו אירוע (סעיף 40 יג(א) לחוק העונשין)). לעומת זאת, במידה ובית המשפט מצא כי בעבירות שבהן הורשע הנאשם מדובר בכמה אירועים, יקבע עונש הולם לכל אירוע בנפרד, ולאחר מכן יוכל לגזור עונש נפרד לכל אירוע (בד בבד עם קביעה האם ירוצו העונשים בחופף או במצטבר), או עונש כולל לאירועים כולם (סעיף 40 יג(ב) לחוק העונשין); בעקבות המסקנה שהתקבלה בשלב הראשון ימשיך בית המשפט לשני השלבים הבאים: בשלב השני קובע בית המשפט מתחם ענישה ראוי בהתחשב בעבירה ובנסיבות הקשורות בביצועה; ובשלב השלישי נבחנות הנסיבות שאינן קשורות לעבירה, ובהתחשב בהן גוזר בית המשפט על הנאשם עונש המצוי במתחם הענישה שנקבע בשלב השני (אלא אם מתקיים אחד משני חריגים שיפורטו להלן)."

בענייננו אין מחלוקת שמדובר באירוע אחד, אי-הסדרה של ביטוח רפואי לקבוצה אחת של עובדים זרים שהועסקו יחד באמצעות הנאשם בפניו ומיחזור מתכת.

6. בקביעת מתחם הענישה יש ליתן משקל לערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות, מידת הפגיעה בו, כמו גם למדיניות הענישה הנהוגה ולנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (ס' 40ג(א) לחוק העונשין).

הערכים החברתיים המוגנים בהוראות חוק עובדים זרים יסודם בערך של שמירה על כבוד האדם והזכות לקיום מינימאלי

(ע"פ (ארצי) 57160-01-14 **מדינת ישראל - חדוות הורים בע"מ (8.11.14)** בפסקה 20 לפסה"ד, להלן- **עניין חדוות הורים**).

הנאשם העמיד את העובדים (שאינם תושבים הזכאים לטיפול רפואי מכח חוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד - 1994) בסכנה של אי קבלת טיפול רפואי במקרה הצורך. העמדת העובדים בסיכון זה מהווה פגיעה בזכותם הבסיסית לטיפול רפואי ושמירה על בריאותם (בג"ץ 1105/06 **קו לעובד נ' שר הרווחה** (22.6.2014)).

אשר למידת הפגיעה - מדובר בהעסקה של שלושה עובדים זרים ללא ביטוח רפואי למשך כחודש ימים (**מא7**-תלושי השכר שצורפו בגין שני עובדים), וזאת חרף הקבוע בחוזה ההתקשרות בין הנאשם לבין סלמאן, המטיל על הנאשם את חובת עריכת ביטוח רפואי לעובדים.

אשר למדיניות הענישה הנהוגה -העבירות על חוק עובדים זרים נקבעו כעבירות מנהליות שבצידן נקבע קנס מנהלי קצוב. מכאן שבעת קביעת מתחם הענישה אין להתעלם מגובה הקנס המנהלי כפי שנקבע על ידי מחוקק המשנה (עניין חדוות הורים בסעיף 21 לפסה"ד).

בשלב קביעת מתחם הענישה יש ליתן משקל למצב הכלכלי של הנאשם (סעיף 40 ח לחוק העונשין; ע"פ (ארצי) **סעדיה יוסף - מדינת ישראל, משרד התעשייה המסחר והתעסוקה** (29.3.17)). הנאשם הוא אסיר משוחרר לאחר שריצה עונש מאסר מיום 1.5.17 עד 2.5.18. בנוסף, הוא אב יחידי לשלושה קטינים, מובטל ומכלכל את עצמו מקצבת הבטחת הכנסה (נ/1).

7. עיון בגזרי דין שניתנו בבתי הדין האזוריים לעבודה בהתייחס לעבירה של אי הסדרת ביטוח רפואי לעובדים זרים, מעלה כי בגין עבירה של העסקת של 4 עובדים זרים ללא ביטוח רפואי נקבע בהע"ז (אזורי ב"ש) 51156-02-16 **מדינת ישראל נ' אביבית הפח (עבודות מסגרות) בע"מ** (24.08.2016), מתחם ענישה בתחום שבין 11,000 ₪ ל - 35,000 ₪; בהע"ז (אזורי ב"ש) 5317-08-17 **מדינת ישראל - א.מ. רקפת בע"מ** (27.12.2018), אימץ בית הדין את מתחם הענישה שהוצע על ידי המאשימה בגין ביצוע עבירה אחת של העסקת עובד זר ללא ביטוח רפואי על נאשם שאינו תאגיד, מתחם שנע בין 5,000 ₪ ל- 10,000 ₪. גם בת"פ 36309-01-18 (אזורי ת"א) מדינת ישראל נ' אבוריאש (28.1.19) נקבע מתחם ענישה בגין העסקת עובד אחד בהעדר ביטוח רפואי בין 5,000 ₪ ל- 10,000 ₪.

בעניין פדאלי, אליו הפנה הנאשם, נקבע שמתחם הענישה בגין העסקת 5 עובדים זרים ללא ביטוח רפואי נע בין 10,000 ₪ לבין 43,800 ש"ח. בנסיבות אותו מקרה קבע בית הדין את הרף המינימלי על סכום הנמוך מהקנס המנהלי שהיה מוטל על הנאשם בגין ביצוע חמש עבירות של אי הסדרת ביטוח רפואי לעובד זר בנימוק הקשור לנסיבות המקלות של ביצוע העבירה, לרבות מצבו הכלכלי של הנאשם שם. הרף המקסימלי של המתחם נקבע לפי על 30% מהקנס המירבי שניתן להטיל על הנאשם.

נציין שבקביעת טווח ענישה קיים קושי "בהשוואה טכנית של גזרי דין נוכח השוני בנסיבותיו של כל מקרה, לרבות מידת החריגה מהתקנות ומספר העובדים כלפיהם בוצעו העבירות" (ע"פ (ארצי) 32385-05-14 שמש חי אחזקות בע"מ - מדינת ישראל (13.8.15)). על מתחם הענישה להיקבע, לכן, בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה.

8. בנסיבות העניין, מדובר בהעסקת שלושה עובדים זרים ללא ביטוח רפואי במסגרת משלח ידו של הנאשם, ומכאן שמקור העבירה בשיקול כלכלי של השאת רווחים. ניתן לזקוף לזכות הנאשם את העובדה שמדובר בתקופה העסקה קצרה בת כחודש ימים, כמו גם את העובדה שהעובדים לא נזקקו לטיפול רפואי בפועל. בהתחשב באמור, כמו גם במצבו הכלכלי והאישי של הנאשם, יש לקבוע שמתחם הענישה בגין העסקת 3 עובדים זרים ללא הסדרת ביטוח רפואי לתקופה בת חודש ימים, נע בין 12,000 ₪ ל 75,000 ₪.

בקביעת הרף המינמלי מצאתי שיש לקבוע בסכום הנמוך מגובה הקנס המינהלי שהוטל על הנאשם בגין אי הסדרת ביטוח רפואי לשלושה עובדים (5,000 ₪ לכל עובד ו- 15,000 ₪ סה"כ), וזאת לאור מצבו הכלכלי של הנאשם ותקופת העסקתם הקצרה של העובדים. הרף המקסימלי של המתחם הוא הרף לו עותרת המאשימה בגין שלושת העובדים, בקנס העומד על פחות מ- 25% מהקנס המרבי שניתן להטיל על הנאשם לפי סעיף 2(ב)(ב) לחוק עובדים זרים, בגין עבירות של אי הסדרת ביטוח לשלושה עובדים זרים.

גזירת העונש בתוך מתחם הענישה ההולם

9. לאחר שקבענו את מתחם הענישה ההולם, יש לגזור את העונש בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40א לחוק העונשין). בהתאם להוראת סעיף 40ג(ב) לחוק העונשין ניתן לחרוג ממתחם הענישה לקולא או לחומרא "בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור לפי הוראות סעיפים 40ד ו-40ה".

בענייננו יש לדעת את הדעת למצבו הכלכלי והמשפחתי של הנאשם. הנאשם הוא בן 61, אב יחידני לשלושה קטינים, המתפרנס מקצבת הבטחת ההכנסה וסובל מבעיות רפואיות שונות (כמפורט בנ/1). מנגד, יש לזקוף לחובתו של הנאשם את ניהול ההליך והימנעותו מהודאה בהזדמנות הראשונה.

10. לאחר שנתתי דעתי לכלל הנסיבות המפורטות לעיל ובהתחשב במצבו הכלכלי והמשפחתי של הנאשם, הגעתי למסקנה כי יש להשית על הנאשם קנס כספי בסך 18,000 ₪.

אני נעתרת לבקשת הנאשם לפריסת התשלומים, כשהקנס הנ"ל ישולם ב- 36 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים, הראשון בהם לא יאוחר מיום 1.9.19.

בנוסף, הנאשם יחתום על התחייבות אישית להימנע מביצוע העבירה בה הורשע על פי חוק עובדים זרים, וזאת למשך שלוש שנים מהיום, שאם לא כן יחויב בקנס בסך 25,000 ₪. הנאשם יחתום על התחייבות זו במזכירות

בית הדין תוך 21 ימים מהיום שאם לא כן ניתן יהיה לעצור את הנאשם ולהביאו בפני שופט לשם מתן התחייבות
ז.

11. זכות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה בתוך 45 ימים ממועד שיומצא לצדדים גזר הדין.

המזכירות תמציא העתק מגזר הדין לבאי כח הצדדים.

ניתן היום, כ"ה תמוז תשע"ט, 28 יולי 2019, בהעדר הצדדים.